

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **B., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou A., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti povinnej **N. D.**, bývajúcej v S., zastúpenej opatrovníčkou Mgr. Z. V., zamestnankyňou Okresného súdu Skalica, **o vymoženie 2 617,60 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 3 Er 1123/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 14. februára 2012 sp. zn. 6 CoE 28/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 2 617,60 € s príslušenstvom (špecifikovaným v návrhu), pričom právo na vymáhanú sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom zo 17. januára 2011 sp. zn. B. Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri R., a.s. Súdny exekútor následne v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadal Okresný súd Skalica o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Skalica uznesením zo 17. augusta 2011 č.k. 3 Er 1123/2011-12 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenie na vykonanie exekúcie zamietol. V odôvodnení poukázal na to, že na základe úverovej zmluvy z 2. marca 2007 P., a.s. (právna predchodkyňa

oprávnenej) poskytla povinnej úver, ktorý sa povinná zaviazala splácať splátkach (ďalej len „úverová zmluva“). Po preskúmaní rozhodcovského rozsudku, úverovej zmluvy a úverových zmluvných podmienok dospel súd prvého stupňa k záveru, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie treba zamietnuť, lebo sa prieči zákonu. Vychádzal z toho, že úverová zmluva je spotrebiteľskou zmluvou a na vec treba aplikovať tak špeciálnu právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj všeobecnú úpravu danú ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. V obchodných podmienkach, ktoré sú súčasťou úverovej zmluvy bola rozhodcovská doložka, v zmysle ktorej budú všetky spory účastníkov daného právneho vzťahu rozhodované pred vyššie označeným rozhodcovským súdom, rozhodnutia ktorého budú pre obe strany konečné a záväzné. Táto doložka nebola dojednaná individuálne a spotrebiteľovi znemožňuje vyriešiť spor medzi účastníkmi inak, ako v rozhodcovskom konaní. To odôvodňuje záver o neprijateľnosti tejto doložky [nekalej podmienky v zmysle čl. 3 ods. I v spojení s bodom 1 písm. q/ Prílohy č. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“)]. Rozhodcovská doložka je v danej veci neprijateľná zmluvná podmienka. Ide teda o neplatné ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy. Keďže neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť oprávnenie rozhodcovského súdu konať v danej veci, nemožno ani rozhodcovský rozsudok, ktorý bol v tomto prípade vydaný, považovať za exekučný titul. Vzhľadom na to, aplikujúc ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Trnave uznesením zo 14. februára 2012 sp. zn. 6 CoE 28/2011 napadnuté uznesenie potvrdil. Odvolací súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie oprávnenej smeruje proti vecne správne uzneseniu súdu prvého stupňa, ktoré treba potvrdiť (§ 219 ods. 1 O.s.p.); zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že súd prvého stupňa správne postupoval, pokiaľ zisťoval, či úverová zmluva neobsahuje neprijateľnú podmienku. Aj podľa názoru odvolacieho súdu má predmetná rozhodcovská doložka charakter nekalej podmienky, ktorá spôsobuje v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech povinnej (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Túto rozhodcovskú doložku preto súd prvého stupňa správne považoval za nekalú a z uvedeného dôvodu za absolútne neplatnú. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu na vydanie

rozhodcovského rozsudku, ktorý oprávnená pripojila k návrhu na vykonanie exekúcie. Správny je preto aj záver súdu prvého stupňa, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľný exekučný titul. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom, že exekučný súd je povinný kedykoľvek z úradnej povinnosti posúdiť rozhodcovský rozsudok z hľadiska jeho vykonateľnosti. Správny je preto nielen záver súdu prvého stupňa, že ide o nespôsobilý exekučný titul (§ 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku), ale aj záver, že žiadosť súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie bolo potrebné zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená dovolaním, v ktorom žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu buď zmeniť tak, že dovolací súd „poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie“, alebo zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade:

1. rozhodovali napriek tomu, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala dovolateľka z toho, že rozhodcovský súd rozhodoval v súlade so zákonom na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné súdy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov a v zásade nie sú oprávnené preskúmať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. umožňuje v tam vymenovaných prípadoch zastaviť exekučné konanie, nie však zamietnuť žiadosť o poverenie na vykonanie exekúcie. Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť a je vykonateľný. Súdy preto pri posudzovaní splnenia procesných predpokladov, za ktorých môže byť exekútor poverený vykonaním exekúcie, nemali zákonný podklad pre opätovné posudzovanie toho, čo už bolo predmetom skúmania rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní,
2. rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.),
3. odňali oprávnenej možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Právo na (nútený) výkon rozhodnutia je integrálnou súčasťou práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Rozsudok rozhodcovského súdu, ktorý bol v danom prípade pripojený k návrhu na vykonanie exekúcie, je vykonateľný tak po formálnej, ako aj materiálnej stránke. Tým, že ho súdy odmietli vykonať, neprípustne zasiahli

do práva oprávnenej na súdnu ochranu, odňali jej spravodlivosť a možnosť pred exekučným súdom konať,

4. konanie zaťažili tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.),
5. svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Dovolateľka namieta, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). So zreteľom na to dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k dovolateľkou tvrdenej procesnej vade.

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 167 ods. 2 O.s.p.).

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva

vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

V danom prípade súdy rozhodli v štádiu exekučného konania, v ktorom súd posudzuje splnenie procesných predpokladov, za ktorých sa súdnemu exekútorovi udeľuje poverenie na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku). Zo spisu nevyplýva, že by o rovnakej žiadosti toho istého súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie identickej exekúcie týkajúcej sa rovnakých účastníkov bolo už prv rozhodnuté.

Predmetnému exekučnému konaniu nepredchádzalo žiadne exekučné konanie s tým istým predmetom konania, ktoré by sa týkalo tých istých účastníkov. Prekážku rozsúdenej veci pre exekučné konanie netvorí rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, a to ani vtedy, ak exekučný súd skúma, či exekučný titul vydaný vo forme rozhodcovského rozsudku, je materiálne vykonateľný. Z povahy rozhodcovského konania, ktoré je v zákonom vymedzených prípadoch alternatívnou možnosťou súdneho sporového konania, totiž vyplýva, že jeho výsledkom môže byť titul, splnenia ktorého sa možno domáhať vykonaním exekúcie. Rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného (vymáhacieho konania), preto ním nemôže byť založená prekážka tzv. „duplicitnej“ exekúcie.

Oprávnená preto neopodstatnene namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p.

2. Dovolateľka tvrdí, že v konaní došlo tiež k procesnej vade v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. (t.j. že súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný). Uvedené ustanovenie dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie. V predmetnom exekučnom konaní nejde o prípad, že by exekučný súd konal a rozhodoval bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Exekučné konanie sa začína na návrh (§ 36 ods. 1 Exekučného poriadku).

Obsah spisu potvrdzuje, že oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie (č.l. 2 spisu). Jej dovolacia námietka, že v konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p., nemá preto žiadne opodstatnenie.

3. Podľa názoru oprávnenej jej súdy v exekučnom konaní odňali možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Oprávnená v dovolaní naznačuje, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo nesprávnym procesným postupom súdov pri posudzovaní podkladov pre rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora, aby ho súd poveril vykonaním exekúcie. Dovolací súd k tomu uvádza, že po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovieť žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného. Zo spisu nevyplýva, že by procesný postup súdov v danej veci v zmysle vyššie uvedených ustanovení bol nesprávny a že by viedol k oprávnenou namietanej procesnej vade.

O procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide tiež v prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre to neboli splnené zákonom stanovené predpoklady; takým zamietnutím sa oprávnenému v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia. Dovolací súd preto skúmal, či nejde o tento prípad.

Pre účely preskúmvanej veci treba uviesť, že doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 zákona č. 244/2002 Z.z., má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z.z.). Tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitných predpisov (§ 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.). Vzhľadom na to je exekučný súd povinný nakladať s takýmto rozsudkom rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu.

Podľa § 41 ods. 1 Exekučného poriadku je exekučným titulom vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok; prípady ďalších exekučných titulov uvádza § 41 ods. 2 Exekučného poriadku.

Rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej, ako aj materiálnej. V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu (porovnaj R 47/2012). Ak ale oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd – tak v prípade rozsudku všeobecného súdu, ako aj v prípade rozsudku rozhodcovského súdu – povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39

ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku); v rámci toho exekučný súd skúma, či rozsudok vydal orgán s právomocou vydať takýto rozsudok.

Pri skúmaní, či rozhodnutie rozhodcovského súdu uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je vykonateľné, je exekučný súd oprávnený riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Len platná rozhodcovská doložka môže totiž založiť právomoc na konanie rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní.

Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (porovnaj R 46/2012). Ak by exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Vo svojej podstate by išlo o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, nenamietal v rozhodcovskom konaní neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná.

Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúmal, či bola (platne) uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojoval postavenie odvolacieho súdu. Exekučný súd iba skúmal, či oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor; pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd (viď R 46/2012).

V danom prípade oprávnená k návrhu na vykonanie exekúcie pripojila rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri R., a.s. zo 17. januára 2011 sp. zn. B., ktorým bola povinnej uložená povinnosť zaplatiť oprávnenej do 3 dní 2 617,60 € s príslušenstvom (špecifikovaným vo výroku označeného rozhodnutia). V zmysle

rozhodcovského rozsudku má rozhodcovský súd právomoc rozhodovať o žalobe doručenej žalobcom (pozn.: oprávnenou), lebo ide o spor medzi žalobcom, právnym nástupcom banky a žalovanou (pozn.: povinnou) ako zmluvnými stranami zmluvy o úvere. Zmluvné strany sa v nej dohodli, že akékoľvek spory vzniknuté z takto založeného právneho vzťahu budú riešené dohodou, pre prípad nedosiahnutia dohody prijala žalovaná návrh banky na riešenie v rozhodcovskom konaní pred uvedeným rozhodcovským súdom. Podľa názoru súdov nižších stupňov, ktorý považuje za správny aj dovolací súd, treba toto zmluvné dojednanie považovať za rozhodcovskú doložku (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.). Keďže sa účastníci dohodli, že všetky ich spory budú riešené výlučne v rozhodcovskom konaní, postupovali súdy správne, pokiaľ skúmali, či predmetné dojednanie nepredstavuje neprijateľnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve.

Súdy nižších stupňov v preskúmvanej veci zohľadnili Smernicu, ktorá bola implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky 1. apríla 2004 zákonom č. 150/2004 Z. z. z 2. marca 2004, ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (do ustanovenia § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka). Dovolací súd konštatuje, že súdy vo svojich rozhodnutiach aplikovali správny vnútroštátny predpis, ktorého výklad uskutočnili v súlade so Smernicou.

Možnosť prelomenia materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku je riešená v ustanovení § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. Zákonodarca jednoznačne uzákonil možnosť pre exekučný súd zastaviť exekúciu napriek právoplatnému rozhodcovskému rozsudku, ak má nedostatky uvedené v § 46 písm. a/, b/, alebo ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Na okolnosť, ktorá umožňuje zastaviť exekúciu, prihliada exekučný súd už aj v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie; pokiaľ je taká okolnosť preukázaná, zamietne žiadosť súdneho exekútora.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Smernice nesmú byť nekalé podmienky pre spotrebiteľa záväzné. Súdny dvor Európskych spoločenstiev (ďalej len „súdny dvor“) vo viacerých rozhodnutiach vyslovil, že čl. 6 ods. 1 Smernice je kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znova zaviesť rovnosť.

Súdny dvor tiež rozhodol, že tento nerovný stav môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Na základe toho súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offo nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a správne skutkové okolnosti potrebné na tento účel. Z tejto povinnosti existujú len obmedzené výnimky, a to na základe určitých uznávaných procesných zásad v rámci súdneho konania a len za určitých osobitných podmienok. Súd prvého stupňa v danom prípade správne konštatoval, že aj podľa právnej úpravy Slovenskej republiky nie sú platné zmluvné ustanovenia, ktoré sú v rozpore s kogentnými ustanoveniami pravidiel na ochranu spotrebiteľa, v dôsledku čoho nie sú pre spotrebiteľov záväzné. Rozhodcovské rozsudky, ktoré sa zakladajú na takýchto zmluvných ustanoveniach, sa preto považujú za protiprávne a vzhľadom na to nie je ich vykonanie možné. Akékoľvek podmienky, ktoré sú podmienkami v zmysle Smernice a ktoré sa odchyľujú od kogentných ustanovení na ochranu spotrebiteľa, sa okrem toho musia považovať za odporujúce požiadavke dobrej viery a spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach na škodu spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice).

V prejednávanej veci súdy opodstatnene poukázali na to, že predmetná rozhodcovská doložka sa z uvedených dôvodov javí ako absolútne nevyvážená a nekalá. Rozhodcovské konania nie sú v súlade s viacerými zásadami obsiahnutými v odporúčaní komisie 98/257/ES z 30. marca 1998 o zásadách platných pre orgány príslušné pre mimosúdne urovnávanie spotrebiteľských sporov. Aj keď toto odporúčanie nemá právne záväzný charakter, uznáva sa v ňom rad zásad, dôležitých pre zabezpečenie spravodlivosti konaní o urovanie spotrebiteľských sporov, pričom niektoré z nich sú založené na všeobecných právnych zásadách. Súdy správne poukázali na to, že za nekalú možno považovať podmienku, ktorej zmyslom alebo účinkom je neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou.

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami sa zabezpečuje bez ohľadu na povahu spotrebiteľského vzťahu. Zmluvná podmienka vo formulárovej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach, ktorá od spotrebiteľa vyžaduje v prípade, ak s ním nebolo individuálne dojednané, aby spory s druhou zmluvnou stranou – dodávateľom, riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe tejto

zmluvnej podmienky bol vydaný rozhodcovský rozsudok, ktorý by mohol byť exekučným titulom.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom súdov nižších stupňov, že exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený v rámci rozhodovania o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie preskúmať okrem žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a návrhu na vykonanie exekúcie predovšetkým materiálnu a formálnu právoplatnosť exekučného titulu a v prípade zistenia, že nie sú splnené formálne alebo materiálne predpoklady vedenia exekúcie, musí adekvátne procesne zareagovať (zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie). V danom prípade dospeli súdy k správneému záveru, že rozhodcovský rozsudok, ktorý oprávnená označila za exekučný titul, bol vydaný na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky – rozhodcovskej doložky spôsobujúcej značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (povinnej), ktorá odporuje dobrým mravom, a preto je v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka neplatná. Pokiaľ je „právomoc“ rozhodcovského súdu vyvodzovaná z absolútne neplatného zmluvného dojednania, je nepochybné, že aj samotný rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenej voči povinnej vzniklo právo vynútiťné v exekučnom konaní.

V dovolaní oprávnená namietala, že exekučný súd v danej veci nesprávne aplikoval rozhodnutia súdneho dvora, z ktorých podľa nej nevyplýva povinnosť exekučného súdu preskúmať exekučný titul a nahradiť tak pasivitu spotrebiteľa (povinnej), ktorý o svojich právach vedel, a napriek tomu si ich neuplatnil. V rozhodnutí súdneho dvora C-40/08 vo veci *Asturcom Telecomunicaciones SL. v. Christina Rodríguez Nogueir*, súdny dvor vyslovil, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy, ako aj to, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky. V samotnom výroku predmetného rozhodnutia súdny dvor vyslovil, že Smernica sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offo nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel

môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodit' všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

V danom prípade nemohli vzniknúť pochybnosti o spotrebiteľskom charaktere uzatvorenej zmluvy o úvere, pretože právna predchodkyňa oprávnenej (P., a.s.) poskytla povinne úver v rámci vykonávania svojej obchodnej činnosti, túto finančnú službu prijala povinná ako spotrebiteľ, ktorý bol pri uzatváraní zmluvy o úvere jednoznačne v pozícii slabšej zmluvnej strany a nemal možnosť osobitne vyjednať rozhodcovskú doložku, ktorá bola súdmi nižších stupňov správne posúdená ako nekalá. I keď zákon č. 150/2004 Z.z., zmluvy uzatvorené podľa iných zákonov za spotrebiteľské priamo neoznačuje, treba mať na zreteli, že uvedená právna úprava nemá taxatívny charakter, a preto bola v danej veci exekučným súdom správne aplikovaná. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia (neprijateľné podmienky), ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa; ustanovenia, ktoré túto nerovnováhu spôsobujú, označuje Občiansky zákonník za neplatné. Takým je aj ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré spotrebiteľa núti riešiť spory s dodávateľom výlučne v rozhodcovskom konaní.

Keďže neplatný právny úkon (v danom prípade rozhodcovská doložka) nevyvoláva zamýšľané právne účinky, bolo potrebné v exekučnom konaní vychádzať z toho, že právna predchodkyňa oprávnenej sa s povinnou platne nedohodli na tom, že ich vzájomné spory budú riešené v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskou doložkou, ktorá vykazuje znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neplatného zmluvného dojednaní (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka) nemohla byť založená právomoc rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť žalobu oprávnenej proti povinnej vo veci sp. zn. B. vedenej pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri R., a.s. Na základe toho dovolací súd konštatuje, že súdy nižších stupňov predmetný rozhodcovský rozsudok správne nepovažovali za vykonateľný exekučný titul (§ 41 až 46 Exekučného poriadku).

K námietke oprávnenej, že „zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z.z.“) v ustanovení § 93b ods. 1

zakotvoval povinnosť bánk ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov (teda i zo zmlúv o úvere) budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa zákona o rozhodcovskom konaní“ a že predmetnou rozhodcovskou doložkou právna predchodkyňa oprávnenej (banka) len plnila svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z uvedeného ustanovenia, a preto nemôže ísť o neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy, dovolací súd poukazuje na doslovné znenie § 93b ods. 1 ustanovenia zákona č. 483/2001 Z.z., v zmysle ktorého „Banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona (osobitným zákonom sa tu v zmysle poznámky pod čiarou 88k rozumie zákon č. 244/20012 Z.z. (ako celok) a tiež § 67 ods. 1 zákona č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku a o doplnení a zmene niektorých zákonov – ďalej len „zákon č. 510/202 Z.z.“). Poznámka pod čiarou nemá síce normatívny charakter, slúži ale na spresnenie výkladu zákona (viď R 109/2011). Dovolací súd preto pri výklade ustanovenia § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. vzal na zreteľ právne predpisy, na ktoré sa pri tomto ustanovení pod čiarou odkazuje. Zohľadnil, že zákon č. 244/2002 Z.z. je právny predpis, ktorý obsahuje ustanovenia všeobecnej povahy charakterizujúce každé rozhodcovské konanie, zloženie a činnosť všetkých rozhodcovských súdov, štandardný priebeh rozhodcovského konania, náležitosti rozhodcovského rozhodnutia, ako aj všeobecné predpoklady jeho zrušenia, uznania a výkonu. Prihliadol tiež na to, že ustanovenie § 67 ods. 1 zákona č. 510/2002 Z.z. má podstatne konkrétnejšiu povahu, zohľadňujúcu individuálne postavenie banky a okolnosti prípadu, v ktorom dodávateľom je banka a v jej spotrebiteľskom spore s klientom ide o plnenie z bankového obchodu. Podľa tohto ustanovenia sú banky a pobočky zahraničných bánk povinné spoločne alebo prostredníctvom svojho záujmového združenia zriadiť stály rozhodcovský súd podľa osobitného zákona so sídlom v Bratislave; štatútom tohto stáleho rozhodcovského súdu sa môžu zriadiť aj jeho pobočky. Podľa § 67 ods. 2 zákona č. 510/2002 Z.z. stály rozhodcovský súd podľa odseku 1 je príslušný rozhodovať predovšetkým spory z platobného styku, ktoré vznikli medzi a) vykonávacími inštitúciami a ich klientmi pri vykonávaní prevodov, b) vydavateľmi elektronických platobných prostriedkov a oprávnenými držiteľmi elektronických platobných prostriedkov pri vydávaní a používaní elektronických platobných prostriedkov.

Citované zákonné ustanovenia mali viesť právnu predchodkyňu oprávnenej (P., a.s.) k tomu, aby klientovi (povinnej) ponúkla neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné spory zo zmluvy o úvere budú rozhodované: a/ v rozhodcovskom konaní, b/ pred stálym rozhodcovským súdom, c/ zriadeným bankami spoločne alebo prostredníctvom ich záujmového združenia. V preskúmvanej veci spis nenasvedčuje tomu, že právna predchodkyňa oprávnenej takto postupovala. Z návrhu na vykonanie exekúcie a jeho príloh, z výpisu z Obchodného vestníka č. 49/2003 ani z verejne dostupných údajov obchodného registra (viď www.orsk.sk) nevyplýva, že by sa rozhodcovská doložka, ktorá bola v danom prípade uzavretá, týkala rozhodcovského konania pred takým rozhodcovským súdom, ktorý vykazuje vyššie uvedené znaky (viď a/ až c/). Predmetné zmluvné dojednanie sa podľa všetkého netýka stáleho rozhodcovského súdu zriadeného bankami alebo ich záujmovým združením, ale iného stáleho rozhodcovského súdu, ktorý bol ustanovený odlišným subjektom. Námietku oprávnenej, že jej právna predchodkyňa len plnila svoju zákonnú povinnosť, plnenie ktorej nemohlo viesť k neprijateľnej podmienke v spotrebiteľskej zmluve, preto dovolací súd považoval v danom prípade za nenáležitú.

Pokiaľ oprávnená namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia rozhodnutí odvolacieho súdu ako i prvostupňového súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. Judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď R 111/1998) je nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho stupňa považovaná za tzv. inú vadu konania, ktorá ako dovolací dôvod môže byť úspešne uplatnená len v procesne prípustnom dovolaní; sama ale prípustnosť dovolania nezakladá. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v judikáte R 111/1998 plne opodstatnený aj v prejednávanej veci. Skutočnosť, že v konaní (prípadne) došlo k procesnej vade tejto povahy, nemôže ani v danom prípade založiť prípustnosť dovolania oprávnenej, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O.s.p.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v preskúmvanej veci nešlo o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v procesnej situácii, v ktorej pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady. Pokiaľ súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

4. K námietke oprávnenej, že v konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd opakuje, že procesná vada tejto povahy je dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť iba vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo). Sama takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci vid' § 239 O.s.p. a § 237 O.s.p.).

5. Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' R 54/12).

6. Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania tvrdených dovolateľkou (§ 237 písm. d/, e/ a f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

O trovách dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovení § 243b O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. apríla 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková